

CUPRINS

PREFAȚĂ	I
CAPITOLUL I.....	5
CAPITOLUL II.....	12
CAPITOLUL III.....	38
CAPITOLUL IV.....	46
CAPITOLUL V.....	64
CAPITOLUL VI.....	89
CAPITOLUL VII.....	104
CAPITOLUL VIII.....	174
CAPITOLUL IX.....	182
CAPITOLUL X.....	189

HAIRABETIAN SEVAG HAGOP

**Biroul II Român și S.S.I.
în acțiune
(Ultima misiune)**

Ediția a 2-a revăzută

PREFAȚĂ

Departea de a fi o scriere pseudo-memorialistică, asemănătoare multor pagini ieșite de sub condeiul ofițerilor de informații (adesea „împiedicat” de autocenzura ce constituie o a doua natură pentru cei ce știu că a vorbi despre munca lor înseamnă a pune în pericol nu numai interese naționale dar și vieți omenești), romanul de față, aflat la a doua ediție, ne propune o incursiune într-o lume frecvent evocată dar prea puțin cu adevărat cunoscută – sau recunoscută – cea a României anilor sfârșitului celui de-al doilea război mondial, ce avea să aducă și sfârșitul unei epoci, prea scurtă pentru ca puținele sale roade să reziste tăvălugului lăsat liber să „bată” Estul Europei de aliații occidentali câștigători ai războiului.

Romanul – pe nedrept, am spune – etichetat de autor drept „*poveste cu iz polițist*”, se dorește și reușește a fi o îmbinare între „*realitatea evenimentelor și a frământărilor politice dramatice din țara noastră între anii 1939 - 1944 și a personajelor istorice care au jucat un rol în acele vremuri de cumpănă cum ar fi Mareșalul Ion Antonescu, primul ministru Armand Călinescu, șefii S.S.I. Mihail Moruzov, Eugen Cristescu și alții, în paralel cu firul ficțiunii care îmbină de fapt elemente din activitatea de atunci ale serviciilor noastre de contraspionaj*”.

Nu întâmplător, imersiunea în trecut este provocată de un cataclism – cutremurul din 4 martie 1977 – care ne prilejuește o întâlnire cu un moment binecunoscut autorului, însă de asemenea „dispărut în istorie” pentru majoritatea cititorilor de azi, un moment când oamenii care munceau în ceea ce azi numim „structurile statului” ori „serviciile secrete” acționau împreună cu întreaga societate pentru înlăturarea urmărilor unui cataclism ce-i afecta pe toți deopotrivă, un moment în care, ca și acum, politicienii momentului nu găseau, de cele mai multe ori, decât ocazia de a-și face imagine pe seama nenorocirii semenilor lor.

Cititorul este astfel „teleportat”, mai întâi, într-un tablou – pe care autorul a avut inspirația să ni-l facă a fi prezentat de doi pictori – al unei lumi strălucitoare, vesele și elegante, ce amintește de descrierile Oliviei Manning din a sa celebră „Trilogie Balcanică”. Suntem în vara anului 1939, când *„zilele de vară ale Balcicului își împărțeau farmecul cu nopțile calde în care briza mării, încărcată de mirosul algelor, se topea printre grădinile cu arome de flori neștiute. Cafeneaua lui Ahmed, pitită sub trei uriași plop argintii, era luminată de câteva felinare marinărești, iar un patefon trimitea în noapte acordurile unui foxtrot. La măsuțele scoase afară, la stradă, era lume multă, majoritatea vilegiaturiști care se cunoșteau între ei. Deseori se auzeau glume aruncate de la o masă la alta. Era un amestec de celebrități artistice, politice, bogătași, tineri de bani gata și femei frumoase pentru care moda Parisului nu era un miraj, ci o realitate palpabilă”*.

Treptat, tabloul devine un film în care „celebritățile” încep să se miște, pentru a-i permite autorului să ne împărtășească, fără a cădea în didacticism, rezultatele complexe sale documentări, la care se adaugă bogata

experiență profesională, referitoare la circumstanțele istorice și politice ce au marcat România la începutul anilor '40 și mai ales la operațiunile „din umbră” ale serviciilor speciale ale puterilor ce se confruntau în războiul abia început. Aflăm astfel interesante detalii despre circumstanțele asasinării premierului român Armand Călinescu, considerat de autor drept „*unul din cei mai dârzi adversari ai penetrării Germaniei naziste în România*”, despre acordul dintre serviciile de contrainformații românești, Serviciul Special de Informații condus de Mihail Moruzov și „Secția a II-a” de contraspionaj a Marelui Stat Major al armatei române, de a conlucra pentru contracararea expansiunii germane în România, și, nu în ultimul rând, despre vizita la București a amiralului Canaris, șeful celebrului serviciu de spionaj german Abwehr, apoi despre rebeliunea legionară și ascensiunea către putere a viitorului mareșal Ion Antonescu

Se cuvine menționat aici modul în care autorul creionează portretul celebrului șef al SSI Mihail Moruzov și jocul operativ complex pe care l-a încercat, manevrând, pe de o parte, între marii adversari ai războiului și, pe de altă parte, între numeroșii și puternicii săi adversari interni, joc căruia i-a căzut, în final, victimă. De asemenea, schița de portret a mareșalului Antonescu din capitolul IV și modul în care ne este prezentat Eugen Cristescu, cel care a reușit să ducă mai departe SSI-ul după asasinarea lui Moruzov. Dacă nu ar fi decât aceste portrete, oarecum diferite, dacă nu chiar în contradicție cu ceea ce îndeobște ajunge la noi, mai ales pe micile ecrane, despre aceste celebre personaje, ar fi suficient pentru ca romanul să se constituie într-un îndemn pentru cititor ca, după lectura sa, să (re)deschidă cărțile de istorie.

Tot un îndemn pentru a ne apela mai mult spre istorie este și eterna poveste a triumfiului „ofițer de contraspionaj – agent – spion/trădător”, valabilă pentru serviciile speciale din toate timpurile și locurile, de data aceasta materializată și adusă în „tabloul” nostru prin cazul rezolvat de eroul principal al romanului (să fie el, oare?), ofițerul de contrainformații militare Alin Cernescu.

Ceea ce este de reținut și de apreciat pe acest palier al lecturii este modul în care autorul reușește să ne aducă atât de aproape de realitățile unei „meserii” pe care cei mai mulți o cunosc doar din literatură și film, dar care i-a fost lui Hairabetian Hagop cariera de-o viață. Realități simple pe care, din nou, în ziua de azi sunt puțini cei dispuși să le recunoască.

Prima, că serviciile de informații, numite de unii „secrete”, de alții „speciale”, care se respectă – iar cele românești moderne s-au aflat pe tot parcursul istoriei lor în această categorie – nu au apărut vreodată altceva decât interesul național, indiferent de dușmanii acestuia, iar tocmai faptul că au cunoscut din interior jocurile politice, interne și externe, le-a făcut să stea la distanță de ele.

A doua, că factorul uman constituie esența muncii acestor servicii și dă măsura eficienței lor. Succesul lui Alin Cernescu – și implicit al serviciului român de contrainformații – nu este dat de vreo „scânteie de geniu”, ci este adunat, frântură cu frântură, din contribuția unor oameni din cele mai diferite categorii sociale (de la polițistul dintr-un mic oraș de provincie, până la tânărul „de bani gata” și la muncitorul din gărzile patriotice), animați exclusiv de dorința de a-și sluji țara. Este aici o lecție pe care ne-am dori s-o învețe și cei care se grăbesc să-i stigmatizeze pe colaboratorii serviciilor românești de informații de ieri și de azi, dar care aplică alte unități de

măsură pentru cei ce au ales să trădeze interesul național pentru a furniza informații altor puteri, mai bogate și mai atrăgătoare.

Desigur, lăsăm cititorului plăcerea de a descoperi țesătura de intrigi și enigme și de a găsi răspunsul la eternele întrebări ale romanului polițist și de spionaj din toate timpurile: *Cine-i asasinul? Cum vor fi prinși și pedepsiți trădătorii?* Vom răspunde doar la ultima, care de obicei nu se mai pune: ofițerul de informații și serviciul său își vor continua munca în slujba țării și a intereselor ei, neștiuți și nevăzuți decât de Istorie.

Prof. Univ. CRISTIAN TRONCOTĂ

CAPITOLUL I

București, 6 martie 1977

Incendiul se consuma latent undeva sub ruinele blocului, iar fumul înecăcios se ridica, înroșind ochii soldaților murdari de moloz și funingine, care căutau cu îndârjire supraviețuitori.

Cutremurul din seara de 4 martie transformase în câteva clipe, blocul cu 4 etaje într-un monstruos mormânt. În toată capitala era o viziune de coșmar care amintea de urmările bombardamentelor din timpul războiului.

Un tânăr locotenent palid, zguduit de priveliștea trupurilor sfârtecate, amestecate cu molozul ce-l înlăturau lopețile, se opri o clipă din săpat ca să-și șteargă fruntea. Sărind peste câteva grinzi, un soldat se apropie de el ținând în mâini o casetă metalică de mărimea unei serviete:

— Uitați, tovarășe locotenent, am găsit-o într-o bucată de zid. Parcă ar fi fost o ascunzătoare.

Încrunat, locotenentul luă cutia și-o privi pe toate fețele.

— Este încuiată, continuă soldatul.

— Du-o la punctul de colectare a obiectelor și-o să ne ocupăm de ea când vor veni cei din comisie, spuse locotenentul.

* * *

Ceva mai târziu, doi ofițeri de miliție și locotenentul asis-tau la eforturile unui ostaș care încerca să deschidă caseta.

— Se lasă greu, dar îi vin eu de hac imediat, îi asigură ostașul și fugi până la atelierul mobil de unde se întoarse cu două leviere. Capacul cutiei, smuls, sări ca împins de un resort.

Unul dintre ofițerii de miliție se aplecă și scoase din casetă mai multe hârtii prăfuite. Deasupra se afla un plic mare, deschis, în care se zăreau coperțile unei agende îmbrăcate în piele de culoare neagră. Printre hârtiile găsite erau un pachet de acțiuni ale unei societăți petrolifere de mult dispărute, iar de sub ele ieșea la iveală o mică cutie din pluș, roasă pe la colțuri. Locotenentul o luă cu grijă și cu mâinile înăsprite și puțin nesigure, o deschise. Pe plușul roșu din interior trona un masiv inel bărbătesc, de aur, cu o monogramă formată din mici briliante. Tânărul ofițer încercă să descifreze monograma:

— Este un „V“ și un „G“ – lămuri el – Cine știe cine o fi fost acest „V“ „G“...

— Cred că sunt inițialele lui Vișoreanu Gheorghe, tatăl colonelului Vișoreanu Armand, proprietarul casetei – spuse ofițerul de miliție care frunzărise între timp actele. – Caietul cu coperti negre pare a fi jurnalul intim al colonelului și ajunge până în noiembrie 1944 – completă el.

— O clipă, să mă uit pe cartea imobilului; o am la mine – zise celălalt ofițer scoțând-o din servietă. După ce o consultă cu atenție exclamă:

— Am găsit, figurează un Vișoreanu decedat în 1944. Poate a murit pe front – își dădu cu părerea ofițerul.

— Cred că ar trebui să trecem la întocmirea procesului-verbal. Uitați câte obiecte s-au strâns dintre ruine, o să ne ia ceva timp, iar tovarășul locotenent este frânt de oboseală – spuse ofițerul de miliție care mai ținea în mână actele din casetă.